

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

The Development of Training Curriculum of Student Librarians for Secondary School Students Under Secondary Educational Service Area Office 22

ชนันสร อุ่นจันทร์¹, วาโร เฟ็งสวัสดิ์² และ พรเทพ เสถียรนพแก้ว³

Chanansorn Aunjanthee¹, Waro Phengsawat² and Pornthep Steannoppakao³

Received : 2 ต.ค. 2562

Revised : 30 ม.ค. 2563

Accepted : 30 ม.ค. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา และ 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา การดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี ขั้นที่ 2 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ขั้นที่ 4 การประเมินประสิทธิภาพและการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชุมนุมยุวบรรณารักษ์ โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” อำเภอนาหว้า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง ใช้วิธีการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน มุ่งเน้นการตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมส่วนประกอบของหลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ แบบทดสอบ แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ แบบสอบถาม สถิติ ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าสถิติทดสอบที (t-test for dependent samples)

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหา 3) กระบวนการฝึกอบรม และ 4) การวัดและประเมินผล 2) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา พบว่าความรู้ ความเข้าใจในงานยุวบรรณารักษ์ของนักเรียนหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ของนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก และ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$)

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร, หลักสูตรฝึกอบรม, ยุวบรรณารักษ์

Abstract

The purposes of this research were to: 1) develop a training course for student librarians, 2) evaluate the effectiveness of the student librarians training course. This research was divided into 4 steps; studying information, theory and concepts, creating and developing the training course, trying out the training course and evaluating and improving the training course. The samples involve 30 students

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาวัฒนธรรมการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
อีเมล: Chanansorn0711@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตร มหาวิทยาลัราชภัฏสกลนคร

³ ดร. อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตร มหาวิทยาลัราชภัฏสกลนคร

¹ Master Student Program in Educational Administrative Innovation, SakonNakhon Rajabhat University,
Email :Chanansorn0711@gmail.com.

² Associate Professor Ph.D., Lecturer in Sakon Nakhon Rajabhat University

³ Ph.D., Lecturer in Sakon Nakhon Rajabhat University

in students librarian club of Na Wa Pittayakom "That Prasit Prachanukroh", Nawa district under Office of Secondary Educational Service Area 22 in the second semester of academic year 2560 selected by specific selecting method. The inspection of training course was evaluated by 5 experts who focus on monitoring compliance and appropriate components of the course. The instruments for collecting data were interview, test, skill evaluation and questionnaire. Statistics used in this study were percentage, mean ($\bar{x}$), standard deviation (SD) and statistical t-test (t-test for dependent samples).

The research found that: 1) The student librarians training course consisted of 4 main elements; the aim of the course, the contents, the training process and the measurement and evaluation. 2) The student librarians' cognition after training is higher than before the training, statistically significant at the 01 level with very high operational skills. The student librarians' satisfaction toward the training course is at the highest level ($\bar{x}$ = 4.95).

Keywords : The Curriculum Development, The Development of Training Curriculum, Student Librarians

บทนำ

กิจกรรมยุวบรรณารักษ์ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้หน้าที่ของบรรณารักษ์ คอยบริการและอำนวยความสะดวกในการใช้ห้องสมุดให้กับเพื่อนๆ กิจกรรมนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงถึงความเป็นผู้มีจิตสาธารณะและเสียสละ มีการเปิดรับสมัครผู้ที่จะเป็นยุวบรรณารักษ์ มีการคัดเลือกทำความเข้าใจ และกำหนดหน้าที่รับผิดชอบยุวบรรณารักษ์ คอยช่วยเหลือคุณครูทุกช่วงพัก หรือบางครั้งในช่วงเช้าและเย็นด้วย จากการจัดกิจกรรมที่ผ่านมายุวบรรณารักษ์ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ทำให้การดำเนินงานของห้องสมุดเกิดความคล่องตัว เป็นระเบียบและบริการหนังสือให้กับเพื่อน ๆ ได้อย่างทั่วถึง ทั้งในห้องสมุดและบริเวณสนามที่จัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ นอกจากนั้นยุวบรรณารักษ์ยังคอยแนะนำหนังสือใหม่และให้ความช่วยเหลือคุณครูขณะที่ทำกิจกรรมอื่น ๆ ของห้องสมุดด้วย (ผกาแก้ว แฉ่งสว่าง, 2561 : 3)

จากผลการวิจัยของ เด่นกวี ศรีอ่อนจันทร์ (2555 : 150) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนดอนจานวิทยาคม อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการฝึกงานนักเรียนช่วยงานห้องสมุด สามารถแบ่งเบาภาระงานของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ในด้านการให้บริการยืม-คืนหนังสือ มีความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นการจัดเก็บหนังสือขึ้นชั้น มีความเป็นระเบียบถูกต้อง การจัดป้ายนิเทศ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ สามารถจัดบริการได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น นักเรียนรู้จักหนังสือและสนใจเข้าใช้บริการจากห้องสมุดมากยิ่งขึ้น และการตกแต่งห้องสมุด ช่วยสร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ภายในห้องสมุดให้สวยงาม มีระบบระเบียบและสะอาดตา มีผลทำให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดมีเวลาจัดบริการห้องสมุดให้แก่ครู นักเรียนที่มาใช้บริการได้ดีขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ อำภา วังกาฮาด (2556 : 144) พบว่าห้องสมุดโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 62.8 ได้จัดให้มีผู้ช่วยครูบรรณารักษ์ บรรณารักษ์อาสา/นักเรียนช่วยงานห้องสมุด เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่มีครูบรรณารักษ์ไม่เพียงพอและมีภาระหน้าที่หลายอย่าง จึงได้อนุญาตให้นักเรียนมาช่วยงานเป็นบรรณารักษ์อาสา นักเรียนที่อยู่ชุมชนห้องสมุดมาช่วยงานยืม-คืนหนังสือ จัดชั้นหนังสือ และงานอื่น ๆ ในห้องสมุด สอดคล้องกับ กรุณา พยัคฆชนม์ (2560 : ออนไลน์) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียน ว่าการบริหารบุคคล ห้องสมุดโรงเรียนยังมีปัญหาด้านขาดแคลนบุคลากรบรรณารักษ์ ห้องสมุดโรงเรียนต้องทำงานหลายหน้าที่ หลายแห่งมีบรรณารักษ์ที่มีวุฒิการศึกษาบรรณารักษศาสตร์ หรือสารนิเทศศาสตร์โดยตรง โดยอาจเป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมวิชาห้องสมุดในหลักสูตรระยะสั้น แนวทางแก้ไขปัญหาคือ การจัดให้มีนักเรียนช่วยงานห้องสมุด การจัดชุมนุมหรือชมรมห้องสมุด ซึ่งนอกจากจะได้ผู้มาช่วยงานทั่ว ๆ ไปของห้องสมุดแล้วยังได้สอนงานให้นักเรียนด้วย

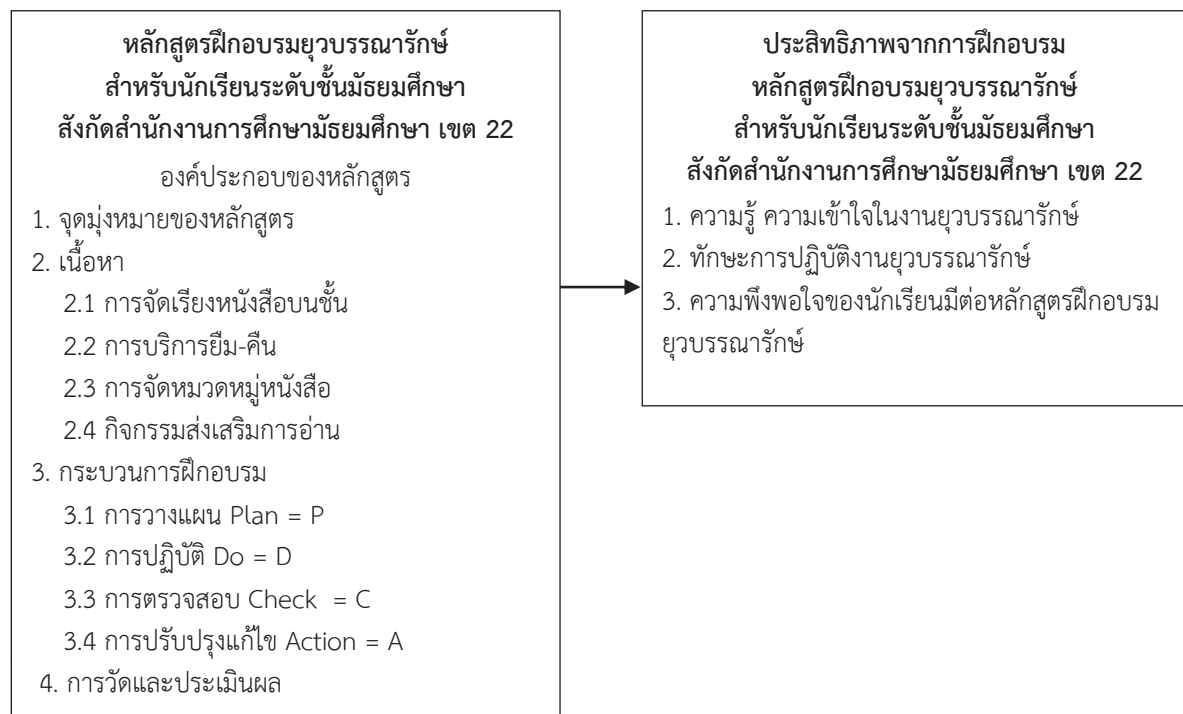
จากข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้น นักเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะในการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ และห้องสมุดโรงเรียนมีปัญหาด้านขาดแคลนบุคลากร ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของยุวบรรณารักษ์ ในการทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยบรรณารักษ์ ทำงานทุกอย่างตามที่ได้รับมอบหมายจากบรรณารักษ์ด้วยใจอาสา ช่วยให้บริการห้องสมุดรวดเร็วและทันต่อความต้องการของผู้ใช้บริการ ผู้วิจัยในฐานะผู้ทำหน้าที่บรรณารักษ์ห้องสมุด ได้แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนานักเรียนให้เป็นยุวบรรณารักษ์โดยการฝึกอบรมว่าจะส่งผลให้นักเรียนเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์สามารถนำไปใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการเรียน และช่วยงานบรรณารักษ์ทำหน้าที่ช่วยงานห้องสมุด ตลอดจนช่วยแบ่งเบาภาระ

ของครูหรือบรรณารักษ์ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางในการแก้ปัญหาการขาดแคลน บุคลากรห้องสมุด ตลอดจนเผยแพร่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจทราบต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา

กรอบแนวคิด

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 22 เป็นการพัฒนาศูนย์ฝึกอบรม มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี 2) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม และ 4) การประเมินประสิทธิภาพ และการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจะนำไปใช้ต่อไป

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร นักเรียนโรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 1,150 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชุมนุมยุวบรรณารักษ์ โรงเรียนนาหว้าพิทยาคม “ธาตุประสิทธิ์ประชานุเคราะห์” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ได้โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ถึงความจำเป็นและมีความต้องการในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้วยการฝึกอบรม

2.2 แบบทดสอบ วัดความรู้ความเข้าใจในงานคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ฉบับก่อนการฝึกอบรมและหลังการฝึกอบรม เรื่องการจัดเรียงหนังสือบนชั้น การบริการยืม-คืน การจัดหมวดหมู่หนังสือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 1 ชุด

2.3 แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ฉบับก่อนและหลังการฝึกอบรม เรื่องการจัดเรียงหนังสือบนชั้น การบริการยืม-คืน การจัดหมวดหมู่หนังสือ กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน จำนวน 1 ชุด

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 1 ชุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับนักเรียน

3.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในงานคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 1 ชุดและเก็บข้อมูลที่ได้จากการทำแบบทดสอบไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการฝึกอบรมและประเมินระหว่างการฝึกอบรม ประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ตามผลการปฏิบัติกิจกรรมตามใบงาน พร้อมทั้งวัดและประเมินผลทักษะการปฏิบัติงานคุณธรรมจริยธรรม ในทุกหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย รวม 16 ชั่วโมง

3.3 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในงานคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 1 ชุด

3.4 นักเรียนตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม จำนวน 1 ชุด เพื่อเก็บข้อมูลและนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ และจากการสอบถามไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเครื่องมือวัดมาวิเคราะห์สถิติ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่า t-test แบบ Dependent Samples สำหรับการเปรียบเทียบระหว่างก่อน และหลังการฝึกอบรม

สรุปผล

1. หลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหา 3) กระบวนการฝึกอบรม 4) การวัดและประเมินผล

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผลจากการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมพบว่า คะแนนความรู้ความเข้าใจในงานคุณธรรมจริยธรรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทักษะการปฏิบัติงานคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน พบว่าคะแนนทักษะการปฏิบัติงานคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.95)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมคุณธรรมจริยธรรม สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่าจากการนำข้อมูลพื้นฐานหลักสูตรคุณธรรมจริยธรรมของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537 : 5); พิสนุ พงศรี (2549 : 134-135; นุชนารถ เย็นฉ่ำ (2554 : 17); ทศพรพรณ จิราธิราช (2558 : 22); สายสุนีย์ กลางประพันธ์ (2558 : 9) ; Taba (1962 : 422-423); Nicholls (1978 : 17); Kerr (1989 : 16 and Tyler (1989 : 5-6) นำข้อมูลมาวิเคราะห์

และสังเคราะห์จนได้องค์ประกอบของหลักสูตร 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2) เนื้อหา 3) กระบวนการฝึกอบรมและ 4) การวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบหลักสูตรของผู้วิจัย ที่ได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรตามหลักวิชาการและกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของ Saylor and Alexander Mode (Tyler, 1989: 1); Skilbeck (1984, อ้างถึงใน บุญเลี้ยง ทูมทอง (2553 : 192-195) โดยสรุปรูปแบบการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร ดังนี้ ระยะเวลาที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี 2) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม ระยะเวลาที่ 2 การประเมินประสิทธิภาพและการปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม จึงทำให้หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนเหมาะสม สอดคล้องกันทั้งองค์ประกอบภายในเพื่อหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ พบว่าทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาจึงได้นำมากำหนดเป็นจุดมุ่งหมาย และเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เนื้อหาสำคัญของงานยุวบรรณารักษ์ ประกอบด้วย 4 งาน ดังนี้ 1) การจัดเรียงหนังสือบนชั้น 2) การบริการยืม-คืน 3) การจัดหมวดหมู่หนังสือ 4) กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน หลังจากนั้นจัดทำร่างหลักสูตรฝึกอบรม ตรวจสอบร่างหลักสูตรฝึกอบรม นำหลักสูตรฝึกอบรมไปทดลองใช้ และประเมินผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

2. ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด มีผลดังนี้ ผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ความเข้าใจในงานยุวบรรณารักษ์ พบว่าคะแนนทดสอบหลังฝึกอบรมสูงกว่าก่อนฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าหลักสูตรฝึกอบรมสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจในงานยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้เพิ่มขึ้นจริง ผลการศึกษาทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ เพื่อประเมินทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ ระหว่างการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในการประเมิน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล ในทุกหน่วยการเรียนรู้ พบว่าคะแนนเฉลี่ยด้านทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาแยกเป็นทักษะพบว่าทักษะการจัดหมวดหมู่หนังสือ อยู่ในระดับดี โดยทักษะการบริการยืม-คืน มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดที่ 10.97 และทักษะการจัดหมวดหมู่หนังสือ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดที่ 9.23 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.95) เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าด้านสถานที่/ระยะเวลา ด้านสื่อประกอบการฝึกอบรม และด้านการวัดและประเมินผล มีระดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน คือ 5.00 รองลงมาคือคะแนนเฉลี่ย 4.96 คือ ด้านวิทยากร ด้านการนำความรู้ไปใช้มีคะแนนเฉลี่ย 4.87 และด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดที่ 4.84

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ได้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 วิทยากรและผู้ช่วยวิจัย มีความสำคัญในการจัดกิจกรรมประสบการณ์ในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้ดำเนินการฝึกอบรมควรศึกษารายละเอียดหลักสูตรฝึกอบรมตลอดจนคู่มือหลักสูตรฝึกอบรมให้เข้าใจแนวคิด ทฤษฎี เนื้อหา การฝึกอบรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการฝึกอบรม และการวัดและประเมินผล หากนำไปใช้กับนักเรียนในระดับอื่นๆ ควรพิจารณาในส่วนของความยากง่ายของเนื้อหา โดยปรับปรุงให้เหมาะสมและสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการพัฒนา

1.2 ควรใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะการปฏิบัติงานยุวบรรณารักษ์ในด้านอื่น ๆ เช่น ทักษะการบำรุงรักษาและการซ่อมหนังสือ นำไปใช้กับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

2.2 ควรนำวิธีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมนี้ไปใช้ในแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมอื่น ๆ เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในสถานศึกษาอื่นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรรณา พยัคฆชนม์. (2560). *การบริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2560, จาก www.wachum.com/dewey/000/schl1.com
- เด่นกวี ศรีจันทร์อ่อน. (2555). *การพัฒนาการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนคอนจวนวิทยาคม อำเภอคอนจวน จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ทัศนพรรณ จิราธิกษ์. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นุชนารถ เย็นฉ่ำ. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมยุวบรรณารักษ์ สำหรับนักเรียน ระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- ผกาแก้ว แจ่มสว่าง. (2561). *โครงการส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาการเรียนรู้*. สืบค้นเมื่อ 17 มกราคม 2561, จาก http://ascsbest.blogspot.com/2012/04/blog-post_15.html
- พิสนุ พองศรี. (2549). *การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สายสุนีย์ กลางพันธ์. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำนักเรียนส่งเสริมสุขภาพในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- อำภา วั่งกาฮาด. (2556). *ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของห้องสมุดโรงเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Kerr, J. F. (1989). *Changing the a Curriculum*. London: University of London Press.
- Nicholls, A. (1978). *Developing a Curriculum*. London: Cox and Wyman.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development: Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World.
- Tyler, R. W. (1989). *Basic principle of curriculum an instruction*. Chicago : University of Chicago Press.